

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 10. aprila 2003 ☼ Leto XIII, št. 7

Kokautovo spejvanje de se bole čulo

Tau, ka ma Radio Monošter probleme s pejnazi, smo že večkrat pisali. Kak zdaj kaže, pa več nede dolgo tak, tau nam je predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš povedo, ka so se že v začetki leta obrnuli na

galo, ka do sodelavci radija meli več časa za sami program.

Glavni urednik radia Francek Mukič je biu malo menje zadovoljen. Opozoro je, ka bi radio za redno delovanje nūco okrog 21 milijonov forintov

novinarskom deli.

Ka pa 3,5 milijonov forintov za investicije? Francek Mukič pravi, ka do tej pejnazi za tau šli, ka do leko novi oddajnik postavili, steri de omogaučo, ka de se radio baukše čuu, vej pa znamo, ka se zdaj v nis-

Manjšinski urad v Budimpešto s prošnjo, naj se uredi redno financiranje radia. Pogodbo sta zdaj podpisala predsednika manjšinskega urada in Državne slovenske samouprave. Tak naj bi radio ške letos daubo 11,5 milijonov forintov za delovanje in 3,5 milijonov za investicije. Martin Ropoš je povedo, ka ške letos 4 do 5 milijonov forintov radio vendrak dobi prej razpisov od ORTT-ja, milijon forintov je prispevala tudi slovenska samouprava, tak ka vūpa, da bo tau zdaj poma-

(tak so tudi prošnje pisali), so pa vseeno veseli, ka do zdaj daubili bar polovico pejnaz za enoletno delovanje, ške bole pa ji veseli, če tau zdaj rejsan pomeni, ka de radio vsakše leto dobivo redne pejnaze. Najbole pa bi bili sodelavci radia zadovolni, če bi s stalnim financiranjem daubili bar 3/4 potrebni sredstev, ka na natečajaj je nej tak naleki dobiti forintov. Zdaj so na monoštrskom radiji trije zaposleni, radi bi daubili ške enoga sodelavca, šteri bi pomago tak pri tehničnom kak

terni porabski vesnicaj slovenski radio spoj ne čuje. Radi pa bi bili, ka bi glas radijskoga kokauta odmejuvo tudi na Gorickom, gde se sodelavci radia večkrat stavijo pa pripravijo kakšen pogovor ali reportažo. Vūpajo tudi, ka do ške letos daubili vse potrebna dovoljenja, ka de se radijski kokaut te rejsan čuu daleč naokrog. Pri toma, ka naj se Radio Monošter bole čuje v Porabji, ta Slovenska zveza in Državna slovenska samouprava to pomagale.

se

Evropa – življenje brez granic

12. apriliša mo meli priliko se odlaučiti »za« ali »prauti«. Te den mo meli na Vogrskom referendum o tom, ali ščemo staučiti v Evropsko unijo ali nej. Kakoli, ka že par lejt, bole intenzivno pa par mejescoj skorok nika drugo ne čujemo pa vidimo po radioni pa televiziji, kak bau, gda mo v Evropski uniji, zatok so ljudje nej gvūšni, majo dosta pitanj. Gvūšno, ka nas najbola tau briga, kak bau v našom privatnom življenji. Mo več plače ali penzije meli? Mo baukše barbejre, špitale meli? Ali mo leko delat ojdli v Avstrijo, Slovenijo ali v druge rosage Evropske unije? Kak mo prejk meje ojdli, kak de s carino? Kak de s pavri? Kak s študenti... pa bi te pitanja leko ešče naštevali.

Tisti, steroga so te pitanja rejsan brigala, je leko odgovor daubo iz več virov. Pred kakšnimi tremi meseci je Fundacija za Evropsko unijo vsakšoj držini poslala pismo pa pitala, če šče odgovora dobiti na svoja vprašanja. Nej trbelo drugo narediti, samo tau pismo njim nazaj poslati pa oznaniti, stera so tista področja pa pitanja, na stere smo najbola najgeri. Dapa leko smo spitalavi prej telefona ali elektronske pošte to.

Ka leko prinese Evropska unija nam, steri živemo pri granici? Če drugo nej, življenje brez granic. Najprva brezi konkretni granic. Istina, ka na tau, ka bi rejsan cejlak zbrisali granice, mo ešče par lejt čakali, dapa sto čaka, dočaka. Vej pa pred dvajstimi lejtami se nam ešče ranč nej senjalo, ka mo gnauksvejta živeli brezi železne zaves, brezi drauta, brezi obmejnih dovolilnic (határsávi engedély), zdaj se nam pa tak vidi, kak če bi tau v nikšom prejšnjom žitki bilau. Če pa o tom mladini ali mlajšom gučimi, skurok ne dajo valati. Tak, ka pravo »brezi mejno« Evropo to počakamo. Kak de fanj na Seniki ali na Verici si v avto sedti pa se pelati v Slovenijo tak, kak če bi se v sausedno ves pelali. Nišče nas nede stavlo, nišče nas nede pasuš ali pravico proso.

Če mo že gnauk brezi konkretni granic, se leko vūpamo, ka se porūšijo tiste granice to, stere nosimo v dūšaj.

M. Sukič

Etnološka dediščina Slovencev v Avstriji

Posvet *Etnološka dediščina Slovencev v Avstriji* s strokovno ekskurzijo je potekal 21. in 22. marca, pripravili pa so ga Slovensko etnološko društvo, Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik, Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza. S tem posvetom je Slovensko etnološko društvo uresničilo še tretji del načrtovanega koncepta, ki vključuje ogled zamejskih etnoloških zbirk in s tem povezano posvetovanje (leta 2001: Muzejske zbirke Slovencev v Italiji; leta 2002: Etnološko delo med porabskimi Slovenci s podarkom na muzejskih zbirkah).

teri posamezniki iz Slovenije (na področju arhitekture Peter Fister, na področju krajevnih monografij, oblačilne kulture in zapisovanja življenjskih zgodb Marija Makarovič, na področju zapisovanja ljudskih pesmi Vlado Milosavljevič, Majda Fister je uredila zapuščino dr. Pavleta

čiji Lausseggerjevih v Podnu pri Slovenem Plajberku, posnela pa je že več kot deset videokaset z jezikovno in etnološko vsebino), ali pa so nastale na pobudo krajanov ob kakšni spominski obletnici kraja. Marija Makarovič je te zbirke na posvetu poimenovala »zbirke brez muzejev«, ki jih bo treba nujno inventarizirati, če nečemo, da bi se izgubile.

O Pavlovi hiši ter o prizadevanjih za ohranjanje in učenje slovenščine pri Slovencih na avstrijskem Štajerskem je govorila Suzanne Weitlaner; o vlogi Koroškega muzeja Ravne na Koroškem pri čezmejnem sodelovanju na področju etnologije pa Karla Oder.

Posvet je udeležence opozoril predvsem na probleme varovanja etnološke dediščine in tudi na dejstvo, da bo to problematiko potrebno obravnavati v celoti. Prispevki z vseh treh posvetovanj bodo izšli v zborniku še pred poltetjem.

Katarina M. Hirnšek

Zablatnika in drugi). V zadnjih letih so opazni raziskovalni rezultati mladih etnologov. Njihovo delo najbolj izstopa na delno obnovljenem Drabosnjakovem domu (vodja projekta je Vito Hazler), ki ga na Kostanjah nad Vrbskim jezerom ureja Slovensko prosvetno društvo Drabosnjak. To je edina stalna etnološka zbirka koroških Slovencev (avtorici sta Polona Sketelj in Uši Seireinig, oblikoval jo je Matjaž Deu). Z obnavljanjem tradicije uprizorjanja Pasjona, s prikazovanjem kmečkih del v okviru šolskih delavnic in z ureditvijo razstavnega kataloga (katalog je dvojezičen, v nemškem delu so predmeti poimenovani in pojasnjeni v nemščini, zraven pa je napisan slovenski narečni izraz) želi društvo Drabosnjak iz istoimenskega doma širiti slovensko kulturo tudi med nemško govoreče prebivalstvo, ki je večinsko. Ne smemo prezreti zbirke, za katere skrbijo posamezniki (npr. Hanzl Lutschounig na Zabrdi pri Golšovem ali dialektologinja Herta Maurer-Laussegger, ki pripravlja razstavo v kozolcu na doma-

Skupni poziv Urađa za narodne in etnične manjšine ter Državnih manjšinskih samouprav

SKUPAJ V EVROPSKO UNIJO

Državni zbor Republike Madžarske je prav pred desetimi leti sprejel Zakon o manjšinah. Pri tem je že vnaprej mislil na Evropo brez mej, na zagotavljanje pravne enakopravnosti narodnih in etničnih manjšin ter razvijanje ustreznih demokratičnih ustanov. V zakonu je zapisano, da so jezik, materialna in duhovna kultura, zgodovinske tradicije narodnih in etničnih manjšin, ki živijo na Madžarskem, posebna vrednota. Ohranjanje, negovanje in razvijanje le-teh ni le temeljna pravica manjšin, ampak je tudi v interesu madžarskega naroda, konec koncev pa tudi skupnosti držav in narodov.

Evropska kultura temelji na skupnosti vrednot, saj ima Evropa izredno bogate lokalne, regionalne in narodne kulture. Madžarska želi biti članica Evropske unije skupaj s svojimi manjšinami in z vrednotami, ki jih je ustvarila z manjšinami vred. Doseganje naših ciljev nam zagotavlja, da se pridružimo Evropi, ki je skupnost, ki spoštuje demokratične dosežke, kjer bodo imele razne narodne skupnosti boljše možnosti za skladno sožitje kot do zdaj.

Za obstoj manjšin je nujno, da imajo naravne vezi s svojo jezikovno in kulturno skupnostjo, ki je zdaj še med mejami raznih držav. Evropska unija bo odpravila ovire za neposredne stike med manjšinami in matično domovino. Obenem je izrecni cilj evropske skupnosti tudi to, da izoblikuje »krog prijateljev« z bližnjimi in daljnimi sosedi.

Vstop Madžarske v Evropsko unijo oziroma referendum o vstopu je pomemben dogodek, ki bo vplival tudi na življenje manjšin. Kot predstavniki manjšin si štejejo v dolžnost, da tudi tokrat vsakega madžarskega državljanca manjšinskega porekla opozorimo na velik pomen vstopa v Evropsko unijo. Prosimo, podpirajte vstop naše skupne domovine v Evropsko unijo, da bi tudi vseh naših trinajst državotvornih manjšin skupaj z Madžari postalo sestavni del Evrope.

Ivan Camplin:

Mojih devetdeset let

Založba Stopinje v Murski Soboti je izdala knjigo Ivan Camplin: Mojih devetdeset let. Rojen v Bogojini za časa Avstro-Ogrske je doživel prvo svetovno vojno, bil sošolec kasnejšega narodnega heroja Štefana Kovarja, sotopin božjega služabnika Danijela Halasa v budimpeštanski ječi, duhovnik s postajami pri Sv. Juriju na Gorickem, v Mariboru, Lendavi, Dobrovniku, Gornjih Petrovcih, izseljenski duhovnik v Franciji, škofov tajnik, deset let »kaplan« na Gornjem Seniku, urednik Novin, pesnik, pisatelj, tajnik Ciril-Metodijskega društva slovenskih duhovnikov, Titov odlikovanec, Pomurac leta 2001. Vse to in še veliko več.

»Knjiga predstavlja le drobec iz njegovega bogatega življenja. Ti drobci so sestavljeni v pripoved o razgiba-

zapisov, iz raznih dokumentov in pričevanj. Knjigo bogatijo dokumentarne fotografije pa tudi drugo slikovno gradivo,« je v uvodu zapisal L.K. (Lojze Kovar ml. urednik knjige in župnik v Od-rancih), so-sed s Srebrnega brega.

nem in bogatem življenju duhovnika Ivana Camplina, o času in razmerah prejšnjega stoletja. Knjiga je sestavljena iz pripovedi Ivana Camplina, iz njegovih dnevninskih in drugih

Toliko za prvo informacijo in pokušino, sicer pa bomo knjigo podrobneje predstavili v prihodnji številki Porabja.

eR

Vüzemska premišlavanja

Non nova sed nove (nej nouvo, nego po nouvom)

Velki petek je že od začetka mao, od Jezusove odlične smrti, veliki den krščanstva. Pred dvejjezero letmi je biu Jezus po krivici razpeti na križ, osramoteni, bičuvani, strašno mantrani ino kak hudošnjak vmorjeni. Zavolo te grozne disharmonije stvarjenja je po cejlom svejti za tri vore kmica gratala, sunce je zakrilo svoj obraz, ar se je sramovalo zavolo toga hudočinja človeka. Ogromen potres je strouso zemlo, tak ka so se ešče velke kamnite skale razpočile. Lüdstvo se je strašno zbojalo, ka na veke obvlada kmica na zemli pa z njou vred tudi krivica.

Tudi gnesden čakamo svetlost, čakamo Odkupitela, naj se naš razum, razum osleplenoga lüdstva presveji. Tudi gnesden se črni oblaki zberajo na našem horizonti, grozen viher se pripravlja. Lüdstvo po cejlom svejti zdigavle svojo rejč zamer, protestira prouti bojni. Zaka ne spadnejo že ednouk ete njuve reči v rodovito zemlo, naj zraste veliki steber, šteri de meo mouč ostaviti ete grozen viher na našem horizonti. Krivično bi bilou skupni grej človečanstva samo na Židove potisniti, kak tou ništerni ščejo, ar je skorom cejlo človečanstvo krivo. Če dragi moj čitatelj, šteri prebereš te moje redi, pomisliš malo na svoja činjenja, ti tudi zagvüšno najdeš med njimi takše, s šterimi si drugumi bolečine, žalosti, krivico zrokivao. Poglednimo pa tudi tista grozna vardejvanja, štera so v premnouči dnevaj dojšli eno lüdstvo, smrt, eksplozije, bombardejanje, glad, joč, straj – kak najbolje karakteristična gesla. V prsaj nedužnoga deteta granatni droubec, smrt matere pred rodjenjem svojega deteta, razrušeni domovje, od glada vmerajouči stari lüde, pod lažnivo zastavo se za svojo domovino bojüvajouči soldacke so vidni na najbolje pretreslivi kejpaj. V srcaj človeka rezonancira njuv pomouči krič iz globočine, šteroga ton gori pilouti bombnih eroplanov ne čüjejo, pa niti neščejo. Božji sin,

priidi palik na zemlou, pa odpri njuve oči, vužgi posvejt v kmici, prinesi nam mer na zemlo. Ar nas je Boug stvo-uro na žitek, nej pa na smrt, na sloboudo, nej pa na robstvo. Odpri oči tistih, šteri tou grozno bojno odobravajo, naj zdržijo bo-žo zapouved: »Ne poželi bliznjega svojega žene, ni slügo, ni službenice, ni nika, ka je njegovo.«

Velki petek je tisti den, gda se tudi naš razum, naša srca lejko očistijo, gda odpistimo vsem, šteri so grešili prouti nam. Odpüstimo raje gnes, kak vütro, ar ne moremo znati, če bomo vütro ešče meli priliko odpistiti, ar ne vejmo, če nas vütro že Boug ne pozove k sebi.

Jezusa so strašno nečloveško vmourili. Ali tome so nej samo Židove krivi. Krivi smo mi vsi. Pomislite, ka bi se zgo-udilo, če bi Jezus v eti dnevaj v ništerni državaj začno glasil ino včiti svoje pravice. Oblast, vodilne osebe tej orsagov bi ga tudi zagvüšno obso-udili na smrt. Če bi Jezus notri stoupo ta, gde bojne pripravljajo, gde grozno orožje, bombe, pükse, robotne pa bombne eroplane izdelavajo, gde dolarske milijarde trošijo, naj z jočom napunijo svejt, s siroticami sirotišnice, z invalidi bolnice, pa bi terjo, naj s tou pogibelnostjo gori hejnajo, bi ga znankar tudi bujli. Bujli bi ga, če bi terjo, naj s tejmimi dolarskimi milijardami, s šterimi bojno podperajo, doli zbrišejo skuze trpejnja milijonov, naj s tejmimi pejnizi nahranijo lačno deco, naj ozdravijo betežnike, naj narzaj dajo sinouve starišom, vnüke starišom. Če bi tou Jezus gnes terjo, ka bi čakalo na njega? Zagvüšno pa smrt. Ar svejt ne trpi pravice.

Ka bi na njega čakalo, če bi kakšemi visikomi funkcionarji povedo, naj ne zdigavle svoje – ovak že tu visike – plače skorom vsakšo leto na

dupliško, pa davlejo eden drugumi milijone za vse fele dejanja, naj si tej lejko privoščijo razne luksuzne reči, naj si lejko zidajo palače, kupüjejo pravilčne avtomobile, naj lejtno večkrat lejko idejo na draga zvönejšnja potüvanja, skratka si lejko privoščijo vse zemeljske dobroute, ka koli si zaželejo. Te drugi, šteri se pa tudi pošteno trüdjio pa ešče drugi pa tretji posel morejo na sebe vzeti, naj familijo leko z najbolje potrebnimi rečmi preskrbijo. Njuve plače pa penzije samo s »filejrami« po-üšavlejo, pa od toga den pa nouč poroučajo v mediji, naj do njim drugi srmaki nevoščeni, naj se tej med sebov svajüjejo. Mislite, ka Jezusa gnes nej bi bujli, če bi te svoje teorije glaslo? On bi biu najvejši neprijatelj. Samo zato, ka je resnico povedo. Včasi bi njemi s trnja krouno spletli pa bi ga ošpotavali. Zagvüšno bi ga vösprevodili tudi na

Golgoto, gde bi svojo drago krv sprelejo za nas grejšnike. Vüzem je svetek Jezusovoga goristanenja. Tisti ma istinski vüzem, vu koga srce gori stane »nouvi človek«, kak iz semena iz mrtve grüdice zraste nouvi žitek. Jezus je gori stano ino žive. Nej smo pozableni, nej smo zapüščeni. Jubilate et kantate! (Svetite ino popejvajte!) Te moje vüzemske misli končam s citatom iz ene pesmi mojega staroga ajto, pokojnoga evangeličanskoga dühovnika Luther Adama.

„Hodi i stavi se pri križi od njega dale nikam ne idi, Tam je tvoje mesto krščenik! Tam se vrži doli na kolena, Zahvali se njemi s cejloga srca...“

Suzana Guoth

Ka je dosta, je dosta

Vsi znamo, da na gnes v modernom svejti živemo. Ne smejmo si o različni situacijaj, različni stvaraj tak premišlavati, kak povejmo pred petdesetimi letmi, gda smo ešče nej meli nej televizije, nej računalnika, tuj pa tam, če smo meli kakše radione. Vse te moderne stvari nas den do dneva informirajo, nam pomagajo pri našom deli. Pa sam te ešče nej gučala od telefona, od mobilnoga telefona, stero ga gnesden že vsakšo dejte v žepki nosi. Mladini se je nej potrebno srečati k tomi, ka povejmo, vadljujejo eden drugumi, ka se radi majo. Vse je pri rokaj, celji svejt je nam v »krilo« djani. Če je tau dobro ali lagvo, bi se leko dosti pogučavali, depa ge samo telko povejm, tau je gnesden, med tejmimi pogoji živemo.

Pa itak. Nindrik je nika nej vreda, nindrik je nika sploj vkriž prišlo. No, na tau bi stoj leko povedo, ka je tau samo mojo mišljenje, mojo, stera sam največ lejt v preminaučom stoletji živila pa ne

znam, kakši je gnešnji svejt. Ge se pa bojim od toga modernoga svejta. Na koj mislim? Mislim na tiste, leko povejmo, nesramne televizijske oddaje, stere leko vsakši den prauto večera gledamo. Etakši show, takši show. Človek je pa zatok človek, da se tak ponaša kak se človeki šika. Po cejlom svejti so si že dugo dolgo nazaj lüde vönajši takše simbolične stvari, stere so za tau, da bi pokazali od različni narodov, kakši so, kak živejo. Zastavo smo si vönajši, mamo svoje navade, mamo svoje svetke. Vö smo si najšli, ka je tisto, o kom se šika gučati pred lidami, ka je tisto, ka si samo mauž pa žena ali padaši ali žlata med seuv smej zgučati. Ka je tisto, ka ne vdarimo na velki boben. Gestejo držine, stere majo svoj red. Mlada generacija od starejšje spozna lübezen, poštenje. Spozna tau to, kak se ponašamo, če smo žalostni, če sramoto mamo ptd. Gestejo stvari od stera j znamo, depa ne gučimo, ka se ne šika. Gestejo reči, ka

se je človek zatok navčijo, ka mora razliko djati gda, gde pri kom de je nüco. Pa kak de je kulturno nüco. Pa te samo poglednite te oddaje. Strašno. Vse se vöpojev, eden drugumi se caunajo, pravijo ma, ka naj se pogledne v gledalo pa te naj guči. Nücajo se takšne grde besede, stere kulturen človek vö ne pisti z lamp. Pa te, gda so te oddaje? Prauto večera. Deca zmerom gleda tau pa te si leko mislimo, kak se navčijo iz toga. Na glas njim naznanje damo, kak se to da »živeti«, kak naj človek »gor staupi« na drugoga, kak je eden zakon nej sveti... Pa če gledamo, tau je vse šejft. »Svinjario« mi, lüde tuj pa tam radi poslušamo, gledamo. Televizijskim kanalom je samo tau fontoško, kak največ gledalcev naj majo. Kakšno cejno za tau plačamo, tau se ne šte. Pa te se nam nika nej trbej čüdivati, če zakoni razpadnejo, če nedužna decabrez starišom gor raste pa če se po svejti kolejo lüde.

I. B.

OD SLOVENIJE...

Predsednik Drnovšek obiskal Makedonijo

Slovenski predsednik Janez Drnovšek se je na povabilo makedonskega predsednika Borisa Trajkovskega mudil na dvodnevem uradnem obisku v Makedoniji, na katerem ga je spremljala močna vladna in gospodarska delegacija. V središču pogovorov je bilo dvostransko sodelovanje, predvsem krepitev gospodarskega sodelovanja, kar sta odražali tudi poslovni forum in poslovna konferenca, ki sta jo ob obisku pripravili gospodarski zbornici obeh držav. Med temami pogovorov so bila tudi prizadevanja obeh držav pri vključevanju v Evropsko unijo in zvezo NATO.

Poslanci-opazovalci v evropskem parlamentu izbrani

Roman Jakič, Ljubo Germič, Jelko Kacin (vsi trije LDS), Feri Horvat (ZLSD), Janez Podobnik (SLS), Miha Brejc (SDS) in Alojz Peterle (NSi) bodo v Evropskem parlamentu od maja dalje kot opazovalci zastopali Slovenijo. Sedemčlanska "časna" delegacija v omenjeni sestavi, bo lahko razpravljala in dajala predloge na sejah delovnih teles Evropskega parlamenta, ne bo pa imela pravice glasovanja (te pravice poslanci-opazovalci tudi ne bodo imeli na plenarnih sešanjih Evropskega parlamenta). Slednjo naj bi pridobili s 1. majem prihodnje leto, ko bo Slovenija predvidoma postala članica EU, že junija 2004 pa bodo slovenski volivci sedem evropskecev izvolili na neposrednih volitvah v Evropski parlament.

Potočnik obiskal Ukrajino

Minister za evropske zadeve Janez Potočnik se je v okviru obiska v Ukrajini v Kijevu sestal z ukrajinskim ministrom za gospodarstvo in evropske integracije Valerijem Horošovskim in državnim sekretarjem za evropske integracije z ukrajinskega zunanega ministrstva Olexsandrom Šalijem. Glavni temi pogovorov sta bili stanje odnosov med Ukrajino in Evropsko unijo ter slovenske izkušnje pri vključevanju v povezavo.

Slovenj Gradec: Razstava fotografij, knjiga fotopis in film Obmejni prostori

Izpolnjeno hrepenenje umetnice-fotografinje Inge Morath

V Koroški galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu so 28. marca odprli razstavo fotografij Inge Morath (1923–2002), slavne umetnice, svetovljanke, ki je bila rojena v Gradcu/Grazu in se je po drugi svetovni vojni odselila v ZDA. Korenine njene družine po materini strani so tudi v Slovenj Gradcu. Ker je želela obiskati te kraje in spoznati svoje korenine ter podoživeti otroštvo, se je pridružila avstrijski režiserki pri ORF Regini Strasseger, ki je pripravljala dokumentarni film o Štajerski na obeh straneh meje. Morathova je takrat dejala: »Ta košček zemlje ob meji je moje skrivno hrepenenje. Narediva kaj!« Polovica vseh fotografij je nastala v Sloveniji, v Slovenj Gradcu, Mariboru in na Ptujju ter na drugi strani državne meje. Pretresljivo je postalo dejstvo, da je bilo to njeno zadnje potovanje, ki sta ga beležila, ne zave-

dajo se njene bolezni, fotografska mojstra Stojan Kerbler in Branko Lenart. Januarja letos je umetnično rojstno mesto Gradec, ki je evropska prestolnica kulture 2003, namenilo njemu delu posebno pozornost. V Hiši umetnikov so odprli veliko razstavo njenih del, nastalih na zadnjem potovanju. Spremljata jo knjiga-fotosej s predgovorom njene ga moža, pisatelja Arthurja Millerja, in dokumentarni film Regine Strasseger. Projekt razstava-knjiga-film je prenesen v Slovenj Gradec, kjer bo na ogled do 27. maja.

Avstrijski veleposlanik v Sloveniji dr. Mayerhofer v pogovoru s fotografom iz Ptujja Stojanom Kerblerjem

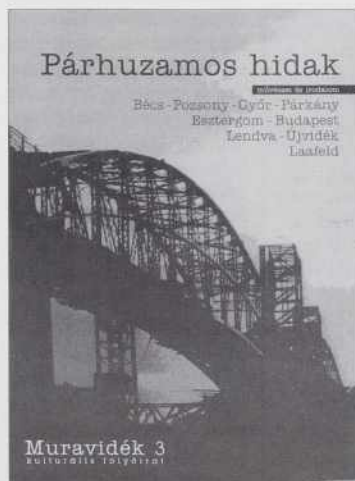
Ob odprtju razstave so si najprej ogledali dokumentarni film o dogodkih v 20. stoletju, kot so razpad Avstro-Ogrske ter nastajanje novih državnih tvorbo in meja, ki so zaznamovale življenje ljudi ob njih, vzpon in propad nacizma s travmatičnimi izkušnjami in razsejavanji. O odnosu nacizma

do umetnikov je umetnica Morathova med drugim zapisala: »...Nacisti niso brez razloga tako ravnali z »degenerirano« umetnostjo. Njihova resnica jih je ogrožala ...« Prikazali so tudi padec berlinskega zidu, razpad Jugoslavije in širitev Evrope, kar je seveda močno vplivalo na odnose med ljudmi ob meji.

Na odprtju razstave so bili predstavniki projektne skupine iz Gradca/Graza in Koroške galerije likovnih umetnosti Slovenj Gradec, avstrijski veleposlanik v Sloveniji dr. Ferdinand Mayerhofer-Grünbühel, predstavnik ministrstva za kulturo Vojko Stopar, fotografski strokovnjaki, med njimi Stojan Kerbler in Branko Kovič, ter številni ljubitelji umetnosti in predstavniki lokalnih oblasti.

S. Š.

Vzporedni mostovi

pričujoča številka naše revije del procesa, ki je simbolično zajet v naslovu. V teh dveh številkah smo objavili predvsem dela, katerih avtorji so na nek način povezani z Donavo ali drugimi

rekami, z mostovi, pravimi ali virtualnimi. Slikovno gradivo so nam odstopili umetniki, ki so sodelovali na naših razstavah ... Posebno nas veseli, da lahko predstavimo dela prekmurskih slovenskih avtorjev. Zdi se nam, da promet ni stekel le na novozgrajenem mostu Marija Valerija, hkrati z njim se v Karpatski kotlini gradi vse več duhovnih mostov, bodisi v obliki medsebojne komunikacije bodisi v umetniškem udejstvanju, je v uvodni besedi napisal glavni urednik revije Sándor Györfy.

Poglavje prekmurskih pesnikov, pisateljev in literarnih zgodovinarjev je uredila Judit Zagorec-Csuka in pripravila tudi prevode njihovih del. Med pesniki so: Štefan Huzjan, Milan Vincetič, Olga Pausič, Štefan Kardoš, Mária Millász, Ernest Ružič in Feri Lainšček; slednji je objavil tudi odlomek iz znanega romana Namesto koga roža cveti. Med prozaisti je tudi Robert Titan Felix, odlomek iz literarno-zgodovinske študije Med verzuško in pesmijo je objavil Franci Just.

V reviji Muravidék najdemo tudi daljši prispevek Andraša Bertalana Székelya z naslovom Avgust Pavel, graditelj mostu, ki je prvotno izšel leta 1992 v Budimpešti, v slovensčini je pa bil objavljen leta 1994 v knjigi Od Mure do Rabe ter Narodnosti na obeh strani meje.

M.S.

Baug plati vsakšoma

... DO
MADŽARSKE

Zasedanje kuratorija Javnega sklada

27. marca je zasedal kuratorij Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem. Odločal je o tem, koliko letne podpore bo dobilo 13 manjšinskih časopisov, med njimi tudi naše Porabje. Skupna podpora znaša 280 milijonov forintov, slovenskemu štirinajst dnevniku je namenjeno 16 milijonov forintov.

Kuratorij je odločal tudi o namenski podpori manjšinskim raziskovalcem. Zvezi Slovencev na Madžarskem je odobril 150 tisoč forintov za terensko delo sodelavke Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani dr. Katarine Munda Hirnók.

V turistični sezoni brez vizuma v Bosno

Vlada Bosne in Hercegovine se je tudi letos tako odločila, da bo enostransko odpravila vizume za državljane Madžarske, Slovaške, Češke in Poljske. Potovanje brez vizumov je omogočeno v obdobju turistične sezone od 1. aprila do 30. septembra. Vlada Bosne in Hercegovine bi s tem rada spodbudila turiste iz teh držav, da se pri potovanjih na Jadransko morje odločijo za pot prek Bosne.

Manjšinsko gledališko srečanje v Budimpešti

Od 29. aprila do 2. maja bo v Budimpešti državno manjšinsko gledališko srečanje. V Narodnem gledališču bodo nastopila poklicna manjšinska gledališča (Romi, Srbi, Hrvati, Nemci), v komorni dvorani Vigadója pa amaterske dramske skupine (Slovaki, Romuni, Slovenci). Slovenska predstava Pismo iz Amerike gledališke skupine Nindrik-Indrik bo v petek, 2. maja, ob 19. uri.

Poletni delovni čas na mejnih prehodih

S 1. aprilom je začel veljati poletni odpiralni čas na mejnem prehodu Gornji Senik-Martini. Prehod je odprt od 7.00 do 21.00.

je pomagalo s tejm, ka nam je na prvo rečj posaudilo škir, vauže, kaule, konje, ptd. Posaba moram omejniti pomauč Albina Schäffera s Slovenske vesi, steri je s sinaum Andražom pa z mašini največ dela šenko. Baur iz lótera prejk Monoštra je spravo v Slovensko ves tak, ka se je v Sakaluvsom križišči prejk vóre mantrau z obračanjem bora. Pa tau brezi enoga prklinjanja! Mirno, z veliko skrbjo je opravo svojo delo. Vkuř nam je zvozo kaule, kočij iz Števanovec, svoje prikaulice v Monošter za zdavanje, vkuř je postavo z dvej kaul ene ptd. Nej se ma je šteló, kelko dnevov dela zatau, naj vse klapa z boraum. Na mesto plače je predlago, naj dvajsti gezero forintov damo za sklad (alapitvány), steri pomaga beteřnim mlajřom, vse druęo je pa obredo z dobre vole. Podjetnik Imre Merkli je pa prispevo s tejm, ka je za petdesetgezero forintov dojküpo baur, steri je prej menja bio vreiden.

Lepau so nam pomagali ške ljudske pevke iz Števanovec pa iz Varaša, sakaluvska folklorna skupina pa Društvo za lepšo ves v Števanovci. Veseli smo, ka je dosta lüstva prišlo tak s toga kak z druęoga kraja granice poglednit borovo gostüvanje. Ranč tau je bio glaven cilj s tejm, ka se je odlo podaraj. Snejá, zvača, starařici, olarska ciganjica pa dva goslara z Goričkoga so tri dni odli kaulek v Porabji. Bili so fejs radi tomi, ka so ji lidge lepau sprejeli, gora prijali. Tašno lejpo vřejmen pa, kak nam je podariu Baug na tau programi, clovek največkrat samo v senji leko zadobi.

Na konci se za(h)valimo vsejm lidam, tau je kakřni 300 lidi, steri so nam na kařnikoli naćin, formo pomagali, so se z nami vkuřer veselili, so cenili delo vsej tisti, steri so aktivno delali zatau, naj vse baugše vkuř leko pride porabsko borovo gostüvanje.

Klara Fodor

bimo zatau, naj se ške dugo ne pozabijo. Porabsko borovo gostüvanje na filmi, sterga je pripravila Duna televizija, ostane navekoma. Ranč tak leko ostane v spomin oddaja Slovenskih utrinkov. Tau, ka dobro delamo vkuřer s Turistićnim druřtvom Čepćinci pa z lidami v Šalamenci tñ pokaže, ka je iz Čepinec tñ prišlo kaulek 15 v mařkaré nota naravnjani lidi, stere sta vkuř sprajli predsednica druřstva *Diana Črnko* pa *Valika Farić Gařpar*, iz Šalamencev pa več kak 20 lidi pod vodstvom *Marte Sever*. Prleřki pihalni godbi (fúvos zenekar) Druřstva upokojenecv iz Ljutomera se tñ posaba za(h)valimo, ka so nam priřli igrat z dobre vole. Z Goričkoga so pa goslarge - pod vodstvom Stanka Črnka - z bobeni, gosli, tak igrali med potjavu, ka se je ške sam baur

zravvalo 8 lidi, stere je vkuř spravila Marija Kozar Mukić. No, kakoli je daleć od nas Budimpeřta, trge so ške tam tñ dobili volo, ka se vzemejo za kařno delo. Hvale vreidni so vsi mladi, steri so se vzeli za svatbice pa drořžbene, bilau je 29 parov, od toga je Slovenska ves mejla polonja parov. Zvöjn že omenjeni lidaj se je Civilna zařćita (Polgárörřség) s svojimi lidami iz števanovskega tala pa iz Varaša pod vodstvom predsednika Šandora Fodora, brigala za tau, naj se baur straži ponaući pred borovim gostüvanjom pa gda se je vlejkó baur, so vkuřer s policaji skrb mejli na tau, naj se niša nesreća ne zgodi, stranske poti so zapirali, gda se je več avtonov vkuřer nabralo za povorkov, so slobaudno paut dali autonóm. Gasilci iz Slovenske vesi pa iz Monoštra, pod vodst-

skur nej na pate postavó. Brezi blajřeni, flajřni rauk, stere so več kak keden dni redle pa redle papirnaté rauže, püřle, korine, lance iz brojce..., bi borovo gostüvanje nej tak lejpo pisano bilau. Hvala lejpa Ani Unti iz Traušća, Ciliki Lazar z Dolenjoga Senika, Ani Ropoř pa Iluški Donćec iz Števanovec, Margiti Makoř iz Sakalauvec. No, porabsko lüstvo je tñ redno vödjalo zase. Z Gorenjoga Senika se je nota zravvalo 10 lidi, z Dolenjoga Senika 13, iz Sakalauvec 21, iz Števanovec-Otkauvec 31, iz Andovec 8, iz Verice 1, iz Slovenske vesi 90, iz Monoštra pa 21. Eřke sombotelski Slovenci so meli svoje mařkare, nut se je

vom Piřtana Bartakovića pa Ferenc Domitera, so pa pomagali baur nota privlećti iz lótera, s Števanovec, na borovom gostüvanji so pa oni ravnali baur pa pazko meli kaulék bora. Poveljniki (parancsnok) policajov v Monořtri, János Végvári nam je s svojimi kolegi redno na pomauć biu. Fejs nam je na rokau delo Gellért Laczó, prejden firme za avtobusni promet. Baur nam je podarilo Državno gozdarstvo. Slovenska samouprava iz Slovenske vesi nam je posaudila gvanť za svatbice pa druęo droberdije. Ravnatelj Srejdne strokovne šaule Šandor Bedić nam je pa v delavnici dau napraviti večele potrebnořti. Dosta lidi nam

Postna molitev

Molitev od edne grejsne duše

Katoličane so se in da dosta postili. Vsikši keden dvakrat, v kvaterni kednaj, na sveti post (24. december) in 40 dni pred vüzmom. Tau, ka so se dvakrat na keden postili, so od Židovov prejk vzeli. Židovge so se postili v pondejlek in v četrtek, katoličange pa so svoj post držali v sredo in v petek. Kvaterni kedni so po prvoj postnoj nedeli, po risalski svetkaj, po 14. septembri in po tretjoj adventskoj nedeli. V kvaterni kednaj so se katoličange postili vsikšo sredo, pétek in soboto.

Zvün toga so se ništerni eske za ništerne greje tó postili in Bogá molili. Tri sobote pred vüzmom so se postili tisti, šteri so na svoje stariše grdau poglednili, je razžalili. Te tri sobote so drugo nika nej smeli k sebi vzeti samo 3 zrne pšenice in tri kaple vodé. Zranka, podnek pa večer. Vsikšo paut pa so mogli zmoliti „Molitev od edne grejsne duše“.

Tau lejpo molitev smo dobili - s pomočjav Anuške Časar-Pénzes - od Borovine Margite (Kovács Károlyné). Uni zdaj živejo v Monoštri. Naraudili so se v Otkovci. Njini dejdek so meli edno irko (zvezek) z molitvami. Te molitve so strina Margit 1953. leta, kak 14-lejtna deklčina, prejkspisali. Po večeraj, pri posvejtí (s patrulinom).

„Molitev od edne grejsne duše“ je srednjeveška (középkori) molitev, v šteroj B. D. Marija prosi svojga Siná, aj grejšno dušo ne süne v pekel, liki pisti v paradizom. Molitev poznajo Madžari tó. Zsuzsanna Erdélyi je 1970. čula tau molitev v vesi Hasznos (ž. Nógrád).

V nedelo v zorjo spadnola je rosa na zemlő
Po tistoj rosi idejo dvejdüši.
Ta tretja je grejšna.
Zdraven idejo gori vu nébo,
Tan klonkajó po nebeski dveraj.
Nišce se je nej zglaso.
Začüto je Gospon stvoriteo,
Pa je pravo Petri:
Idi, pogledni Peter, što kloncka po nebeski dveraj?
Bog moj stvoriteo, tü so dvejdüši,
Tretja je grejšna.
Pravo je Gospon stvoriteo Petri:
Idi Peter, pa sprevedi grejšno dušo
Na peklenški odjen.
Tan ona má postelo poslano z ostrimi britvami.
Začütila je ete reči Blažena Divica Marija,
Pa pravila Jezuši:
Jaj, moj sveti slatki Sin,
Ne pusti grejšno dušo na pekeo,
Bole na vekivečno blaženstvo,
Ka je duša za svoje grehe zadosta včünila.
**Pri trej zrníc pšenice,
pa pri trej kaplic vodé
se je postila tri sobote na tvojo čest.**

**To prvo soboto se je postila za tvoje britke moke,
Drugo soboto se je postila za tvoje britke žalosti,
Tretjo soboto se je postila tvojim pet ran zavrčenjam.**

Odgovoro je Jezuš svojoj slatkoj materi:
Jaj, mati moja slatka Divica Marija,
Dare deca na svojega stariša grdó poglednejo,
To je telko či bi ga té vdarili.
Či deca svojemi stariši samo s prstom protijo,
Vse edno da bi ga bujla.
Jaj, Sinek sveti ljubleni moj,
Gda so Židovje tebe zgrabili,
Te sam skoro mrtva postánola.
Jaj, Sinek moj dragi ljubleni,
Gda so Židovje na tvojo sveto glávo trnovo korono djáli,
Jas bi té skoro mrla.

Joj, Sinek moj sveti ljubleni,
Gda so Židovje tvoje sveto tejo bičüvali,
Pa tvoje sveto lice z ružnimi slinami poplúvali,
Jas bi té skoro mrtva postánola.
Oh, Sinek moj ljubleni,
Gda so tebe Židovje na Kalvarinski breg gori pelali,
Pa na visiko rúžni drejvo gori pribili,
Jes bi té skoro omedleja.

Da bi sveti Janoš na méne ne bi pregóvoro,
Strašno smert bi té strpejla.
Jaj, Sinek moj sveti ljubleni,
Gda so Židovje tebe s križa doli vzeli,
Pa so te vu moja náročá dali,
Jes bi té skoro mrtva postánola.

Da bi me sveti Janoš ne bi potrošao,
Z velkov smrtjov od velike žalosti bi mogla mrejtí,
Odgovoro je Jezuš svojoj slatkoj Materi etak:
Oh, ljublena sveta Mati moja, slatka Divica Marija,
Či je tebi tak trno ljublena tá grejšna duša,
Püsti jo v nebeski orsag na vekivečno blaženstvo,
Zagrni jo vu tvoje sveto krilo,
Pa jo nesí v paradizom.
Tan trobunte pijajo
nevolno grejšno dušico angelje v nebesa čakajo.
Sveti so angelje, sveti je sereg, sveti so Apostolje,
Sveti so Profesje.
Zdaj se radüjte in vescléte, ár sam zdaj rejšila edno grejšno dušico
Od pekla na vek vekoma. Amen.

Igazidd a bünöst pokolnak tüzére

Vasárnap hajnalba harmat száll a földre,
Azon mén két lélek, azon mén,
Harmagvik a bünös,
Kopognak az ajtón, jaj jaj senki nem szól,
Meghallotta Úram Teremtőm,
Mennyi el Péter, mennyi el, nézd meg, ki kopog az ajtón?
Kiment Szent Péter, mongya hogy hát:
Úram Teremtőm, itt vagyok két lélek, harmagvik a bünös.
Mennyi el, Péter, menyi el,
Igazidd a bünöst pokolnak tüzébe,
Meg van annak ágya vetve
Éles millingekből, éles borotvákbu,
De oszt meghallotta Boldogságos Szűz Mária:
Jaj fiam, szent fiam, ne ereszd a bünöst a pokolba!
Inkább mennyországba!
Mer ez a bünös sokat: (tett)
**Három, három csepp vizen,
Három, három szem bűzán,
Egyik szombatot börtölte kinszenvedésedér,
Másikat hét epecségedér,
Harmagvik szombatot börtölte sebednek gyógyulásáé,**
Jaj, anyám, édesanyám, Boldogságos Szűz Mária!
Mikor anyjára, apjára, haragos szemet vet, (aptyára)
Annyi, mintha megverné,
Ha apját annyát ujjával fenytí, (aptyát)
Annyi, mintha megölné,
Jaj fiam, szent fiam, szerelmes szent fiam,
Mikor téged a zsidók megfogtak, én akkor maj' meghaltam
Jaj fiam, szent fiam, szerelmes szent fiam,
Mikor a zsidók a te fejedre töviskoronát tettek,
Én akkor maj' meghaltam,
Jaj fiam, szent fiam, szerelmes szent fiam,
Mikor a zsidók a te szent testedet verték,
És a te szent képedre köpdöstek,
Én akkor maj' meghaltam,
Oh fiam, szent fiam, szerelmes szent fiam,
Mikor a zsidók téged Kálváriára felvittek,
És magas keresztre feszítették,
Én akkor maj' meghaltam.
Ha Szent János nem szült volna,
Szörnyű halált haltam volna.
Jaj fiam, szent fiam, szerelmes szent fiam,
Mikor téged keresztfáról levettek,
Az én ölembé helyeztek,
Én akkor maj' meghaltam.
Ha szent János nem szült volna,
Szörnyű halált haltam volna,
Szerelmes szent anyám, Boldogságos Szűz Mária,
Ha olj kedves néked a bünös lélek,
Ereszd mennyországba,
Örök boldogságba,
Fogd szent kezedbe,
Tedd szent kebledre,
Vidd föl a paradicsomba,
Ott szólnak a citerák, trombiták,
Szegény bünös lelket mennyországba várják.
Szentek, apostolok, szentek és proféták,
Most örüljétek és örvengyetek,
Mert nyertem lelket
Pokoltól megváltottam, ámen.

Marija Kozar

Iz lade moje stare mame

OTROŠKI

Duga lejta je najvišje na brgej Male vesi stau ram od moje stare mame. Že se je skur vkupér začo sinjavati. Pri srcej me je stisnilo in pravo sam si, ka tou ne smem dopisiti. Zavolo nje pa zavolo sebe to nej. Tak sam se kujk deli vzeu in si obečo, ka ga vřed vzemem, té njeni ram. V tom deli sam gori na podi najšo njeno lado, ranč takšo, v steroj so inda svejta lidge nut skladali vse fele stvari. Moja stara mama je bila ranč takša in v ladi sam najšo...

Posenjeni cvejt

Lada moje stare mame je bila eške do vreja puna, ge pa sam eške kuman začo prekapati po njoj. Dapa nikše sile sam nej emo, vej se je pa v ladi nabralo stvari za pet človekovi žitkov. Tam nin najbolje na vreji pune lade mi je med prstami zašumato eden čistak drouven posenjeni cvejt. Tak je biu léki, ka sam se zbojo, ka mi odleti doj z roke kak kakša mala fčelica. Nika je več nej dišo, nikše redne farbe je nej več emo. Samo eden takši čistak drouven posenjeni cvejt je biu. Od kec se je vzeu? Zakoj li ga je moja stara mama djala nut v tou staro lado?

Na tisti cvejt sam že skur pozabo in bi več nanga ranč nej brodo, če bi se mi nej tam v lejvoj iži njenoga rama oči stavile na tistom kejpj, na sterom sta moja stara mama in moj dejdek v gostuvsanskom gvanč. Gezerokrat sam že vido té kejp in zame je biu tam na stejni tak normalen, kak je normalno prajti dober den. Pa tisti šest posenjeni korin zavezani na té kejp to. Dapa té šest pose-njeni korin je ranč takši, kak je tisti cvejt v ladi tam na podi. Odišo sam nazaj na pod, vzeu cvejt iz lade in ga kujk djau k tistim šestim. Tak, zdaj je ranč tak, kak mora biti. Vejs pa vej, ka v pušleci ne smejo biti korine na par. Zdaj sta dejdek pa stara mama mejla ranč telko cvejtov, kak ji je mlada stara mama nosila na tisti den, gda sta se ženila. In tak brž sam biu na tom gostuvsanji. Na, nej za istino, liki sam leko biu na tom gostuvsanji zatoga volo, ka sta mi od njega gučala ranč dejdek pa njegva žena, vej pa moja stara mama, nej.

Moja mlada stara mama je bila doma na drugom brgej, kak pa moj mladi dejdek. Dapa zatoga volo sta se vsigdar dobivala, gda sta mela samo malo časa.

-Tak je tou

bilou v tisti cajtaj, - si je dejdek süko sejre bajüsi, - ka si emo čas samo te, gda si emo cajt. Na, müva sva si ga vzela takšnoga reda to, gda sva ga sploj ne mela. Če pa sva bila tak zaljubljeniva. In iz lakše lubezni leko samo zdavanje vó pride, nej? - je z laketom dregno staro mamo.

- Ti moj vrag stari lübleni, čakati sam mogla sedem lejt, ka si si zbrodo pa me po tistom pilo, če te vzemem, - ga je v lice ščipnila njegva žena, moja stara mama.

Tak sta se zgučavala, se šalila in v očaj se njima je eške itak tu pa tam oblislola lübezen. Tak ka te, gda je moj mladi dejdek šou s svojim stršinom pa gostuvsančari z njegovoga domanjoga brejga na njeni brejg, ka jo odpela pred oltar in si obečata tou, ka sta že dugo, dugo vej dila, ka de rejsan tak. Gda je mlada stara mama odišla od douma je s seuv vzela ranč tisto lado, po steroj ge gnesden prekaplem tam na podi. Gda so po zdavanji prišli na njeni novuvi daum, je dejdekova mama vzela vrtanek in ga prejk po dvouri potočila prouti njej. Stara mama ga je zgrabila eške prva, kak se je stavo in spadno in tou je zaznamuvalo, ka de flajсна pa dobra mlada vertinja. Po tistom pa so plesali, ka se je vse vugibalo in trousilo.

- Kak pa je bilou na najino prvo no- uč, gda sva bila že mouž pa žena pa je nej za tvoje mlade vüje, - me je dejdek poslo v zemenico, naj njemi iz bečke prinesem domanjno rdeče vino. Dejdekova posanca je bila že palik puna in tadale sam vlejo ko na vüje, ka vse se je godilo. - Pa ste po tistom tisti perec pogeli ali kaj,

ka se je koto po zemlejt?

- Ka bi pa nej! Zbrisala sam ga s čistim vacalejtčecom, ga narézala in smo ga lepou pogeli. Tisti pušliček, ka sam ga nosila na zdavanji pa sva z mojim mladim možom, tvojim dejdekom, v lejvoj iži povejsila pod plafon. Za srečno držino, - je od toga rada pripovedjala moja stara mama, stera je takšoga reda vsigdar gratala nekaj bole mlada.

- Dapa dun smo bili srečni, nej? - si je dejdek z bajüsi doj zbriso dve krapli domanjoga rdečoga vina.

Tadale je šlo tak, ka se je za edno dobro leto naroudo moj oča, pa eške njegvi brat, pa po tistom dve sestri pa eške eden očov brat. Buma, ranč tak je vóvidlo, kak če bi tisti sedem posenjeni cvejtov tam pod kejpom bilau kak njiva držina. Oča, mama pa pejt mlajšov. Tak nagnouk je tej sedem cvejtov v moji očaj več nej bilou posenjeni, dobili so lepo žuto farbo in tam nad postelo moje stare mame in mojoga dejdeka, je tak nagnouk zadišalo po friški korinaj. Ranč tak, kak tistoga dneva, gda sta se zdavala mojiva stariva stariša.

Miki Roš

Ilustracija: A. Buzeti

Lepo je bilo

KOTIČEK

22. marec 2003. Kulturni dom Gornji Senik. Ura v cerkvenem stolpu odbije šest, dvorana je napolnjena z otroki, mladimi, starejšimi, lutkarji - sedanjimi in nekdanjimi, mogoče tudi bodočimi - povabljenimi gosti, organizatorji ... Ljudi pozdravi napis *Naših in vaših 20 let*.

Dobili smo se zato, ker gornjeseniška lutkovna skupi-

teri pa v knjižnem jeziku. Po našem nastopu je Klara Fodor, sekretarka Zveze Slovencev, pozdravila vse tiste, ki smo se dobili skupaj ter nas seznanila z zgodovino lutkarstva v Porabju. Iz njenih spominov, iz njenih besed se je čutilo, da ji je težko pri srcu, obenem pa je tudi vesela.

na praznuje 20-letnico lutkarstva. Za to, da danes lahko praznujemo, hvala vsem tistim, ki so to delo začeli pred 20 leti in delajo še danes. Zdaj smo videli, koliko nas je, ki smo bili in smo pri tem delu. Organizatorji so povabili na ta večer vse tiste, ki so v 20 letih igrali v skupini, oziroma tiste, ki so s svojim požitvovalnim delom in znanjem pomagali njim. Večer se je začel z našo igro *Ge si brodim - Jaz si mislim*. To je naša letošnja igra. Vsako leto se naučimo novo igrice. V letošnji nastopa sedem učencev in je malo drugačna zaradi tega, ker nekateri govorimo v narečju, neka-

Po govoru sta nastopala Miki Roš in Laci Nemeš in zaigrala skeč Čistak normalen dan. Veliko smo se smejali. Za konec je predsednik Zveze Slovencev Jože Hironč čestital vsakomur in nam predal priznanje ob obletnici. Pridružil se mu je tudi Martin Ropoš v imenu Državne slovenske samouprave in občine.

Lepo je bilo, hvala lepa! Ponosni smo, da lahko igramo v lutkovni skupini.

Kitti Virovec, Katarina Čato, 8. r., Tomaž Bajzek, Ri-hard Bajzek, Norbert Kozar, Kristian Treiber, 6. r., in Bernadett Virovec, 5. r.

Poziv dijakom in študentom!

Informacije o Poletnem tečaju slovenskega jezika na Slovenski obali (Portorož, 28.7-10.8.) lahko dobite na uredništvu našega časopisa, na Veleposlaništvu Republike Slovenije v Budimpešti pri Mojci Hrovatič (tel.: 06-1-438-5613), ali pri Brigiti Šoš (tel.: 06-1-438-5610).

KAUT

MLAŠEČI

»Narobe svet« na Gornjem Seniku

Na osnovni šoli Jožef Košič na Gornjem Seniku smo po nekajletnem premoru spet organizirali dan z naslovom *Narobe svet*. Dijaška samouprava se je odločila za 1. april, ki je itak poln šal.

Ta dan so šolo vodili učenci. Otroci so se mrzlično pripravljali, pravočasno so izbrali svojega ravnatelja in tudi tiste učence, ki so ta dan nastopili v vlogi učiteljev. Niti učenci niti učitelji si niso predstavljali, da bodo priprave zahtevale toliko dela in energije. Učenci učitelji so se morali dobro pripraviti na snov, ki so jo poučevali, pravi učitelji so jim pomagali in jih kontrolirali. Na urah, ki so jih vodili, so potem spoznali, da ni tako enostavno stati pri katedru in spraševati, da jih lahko doleti marsikaj nepričakovanega ... Kljub temu so bile ure »novih« učiteljev uspešne.

Popoldne je učence pričakal LOGO-MOBIL, to je mladinski servis z različnimi storitvami, njegova druga funkcija pa je preventiva proti drogam. Na avtobusu so prenosni računalnik, videoigrice, videokamera, televizija, razna športna sredstva, ki si jih učenci lahko sposodijo in jih preskusijo.

Dan, »ko smo svet postavili na glavo«, smo končali s športnimi tekmami med učenci in učitelji.

Za boljši pretok informacij

Radio Murski val in Zveza Slovencev na Madžarskem (uredništvo Porabje) sta lani spomladni skupno kandidirala na razpis programa Phare CBC v

V okviru projekta smo se sodelavci našega uredništva in nekateri novinarji radia Murski val pod vodstvom direktorice Podjetja za informi-

govorna urednica Tadeja Šergan, ter slovenski parlament. Na Inštitutu za narodnostna vprašanja nas je z delom inštituta seznanil ravnatelj dr. Mitja Žagar, ogledali smo si center INDOK, ki ima veliko knjig in periodike o manjšinah. Z nami je bila tudi dr. Katarina Munda Hirnök, ki se v tej instituciji ukvarja s porabskimi Slovenci.

Njajbolj zanimiv je bil obisk na Uradu vlade za informiranje, kjer nas je gospod Matjaž Kek ob splošnih nalogah urada podrobneje seznanil s programom obveščanja o vključevanju Slovenije v Evropsko unijo. Ob evrofonu (brezplačna telefonska linija) in evrobusu kot informacijskem centru se nam je zdelo najbolj zanimivo to, da so osnovne publikacije za pripadnike madžarske in italijanske narodne skupnosti izdali tudi v madžarskem in italijanskem jeziku.

M. S.

Na Slovenski tiskovni agenciji v Ljubljani

okviru slovensko-madžarskih mali projektov. Namen skupnega projekta je izboljšati pretok informacij med obmejnima pokrajinama na obeh straneh meje. Del tega projekta je rubrika v našem časopisu Spoznavajmo sosedel! in tudi skupna spletna stran na internetu: www.p-inf.si

ranja Irme Benko udeležili dvodnevnega šudijskega potovanja v Ljubljano. Obiskali smo Slovensko tiskovno agencijo, kjer nas je sprejela od-

Manjšinske knjige na knjižnem sejmu

Državna tujejezična knjižnica (Országos Idegennyelvű Könyvtár), ki je strokovna manjšinska knjižnica, se bo letos že devetič udeležila Mednarodnega knjižnega festivala v Budimpešti od 24. do 27. aprila v Kongresnem centru.

Na oddelku P 17 bodo predstavili knjižne izdaje ter periodiko trinajstih na Madžarskem živečih manjšin, njihove kulturne institucije, šole, knjižnice, njihove učbenike ter tudi literaturo, ki se ukvarja z njimi.

Razstavljene knjige, publikacije, revije in kasete lahko kupite ali naročite v času sejma. V tem času bodo strokovno svetovali sodelavci knjižnice, referenti za narodnosti, za prodajo bo skrbela knjigarna Teleki Téka.

V času sejma - v petek, 25. aprila, od 15. do 16. ure organiziramo literarno srečanje v dvorani Lehar II v Kongresnem centru. V glasbeno-literarnem programu z naslovom *Misli in besede* bomo predstavili najnovejše literarne dosežke

Bolgarov na Madžarskem.

Sejem bo odprl svoja vrata v četrtek, 24. aprila, ob 15. uri. Od petka do nedelje bo odprt od 9. do 18. ure.

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

Berite Porabje tudi na spletni strani

www.p-inf.si